

**CRNOGORSKA KOMERCIJALNA
BANKA A.D., PODGORICA**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2014. godine
i Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	2
Bilans stanja	3
Iskaz o promjenama na kapitalu	4
Iskaz o tokovima gotovine	5
Napomene uz finansijske iskaze	6 – 55

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Odboru direktora i akcionaru Crnogorske komercijalne banke A.D., Podgorica

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Crnogorske komercijalne banke A.D., Podgorica (u daljem tekstu „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2014. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2014. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostalo

Finansijski iskazi Banke na dan i za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2013. godine, bili su predmet revizije drugog revizora koji je u svom izvještaju od 19. marta 2014. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Deloitte d.o.o. Podgorica
Crna Gora
6. mart 2015. godine

Žarko Mionić, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 062 izdata 10. marta 2011. godine)

BILANS USPJEHA
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	2014.	2013.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1., 5a	30.811	36.606
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1., 5b	(8.272)	(15.359)
Neto prihodi od kamata		22.539	21.247
Prihodi od dividendi		47	8
Troškovi obezvrjeđenja	3.6, 6a	(8.729)	(7.511)
(Troškovi)/prihodi rezervisanja	3.6, 6a, 6b	(809)	1.283
Prihodi od naknada i provizija	3.1., 7a	17.084	17.825
Rashodi naknada i provizija	3.1., 7b	(6.045)	(6.468)
Neto prihodi od naknada i provizija		11.039	11.357
Neto dobiti/(gubici) od investicionih HOV		323	(27)
Neto dobiti od kursnih razlika	3.2	755	766
Troškovi zaposlenih	3.14, 8	(13.813)	(12.988)
Opšti i admin strativni troškovi	9	(7.146)	(6.933)
Troškovi amortizacije	3.10, 18, 19	(2.899)	(2.712)
Ostali rashodi	10	(744)	(898)
Ostali prihodi	11	2.470	2.728
OPERATIVNI PROFIT		3.033	6.320
Porez na prihod	3.3, 12	61	-
NETO PROFIT		3.094	6.320

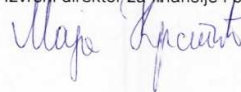
Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke A.D., Podgorica:

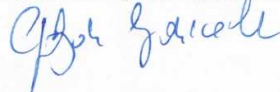

Szabolcs Horvath
Glavni izvršni direktor

Maja Krstić
Izvršni direktor za finansije i bankarske operacije

Srđan Janković
Direktor direkcije za računovodstvo i kontrolu

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2014. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.4., 13	88,286	77,290
Kredit i potraživanja od banaka	3.4, 3.5, 14	127,653	137,227
Kredit i potraživanja od klijenata	3.5, 3.6, 15	320,259	366,554
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	3.8, 16	2,010	1,504
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	3.8, 16	152	146
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijanja	3.9, 17	14,280	17,501
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	3.8, 16	75	38
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.10, 18	13,414	13,564
Nematerijalna sredstva	3.11, 19	2,768	3,075
Tekuća poreska sredstva		10	198
Ostala finansijska potraživanja	3.12, 20	3,125	1,793
UKUPNA SREDSTVA		572,032	618,890
OBAVEZE			
Depoziti banaka	21	186	3,636
Depoziti klijenata	21	459,020	498,321
Pozajmljena sredstva od banaka	22	1,519	2,473
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22	2,344	6,114
Rezerve	3.13, 3.14, 23	4,123	4,091
Odložene poreske obaveze	12	352	412
Ostale obaveze	24	12,846	8,292
Subordinisani dug	25	7,048	14,056
Ukupne obaveze		487,438	537,395
KAPITAL			
Akcijski kapital		136,876	136,876
Akumulirani gubitak		(87,692)	(87,692)
Dobit tekuće godine		3,094	6,320
Ostale i revalorizacione rezerve		32,316	25,991
Ukupan kapital	26	84,594	81,495
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		572,032	618,890
VANBILANSNA EVIDENCIJA	27	2,748,234	2,998,465

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke A.D., Podgorica:

 Szabolcs Horvath
 Glavni izvršni direktor

 Maja Krstić
 Izvršni direktor za finansijsku i bankarske operacije

Srdan Janković
 Direktor direkcije za računovodstvo i kontrolu

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine
 (U hiljadama EUR)

	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje, na dan 1. januara 2013. godine	126,876	913	-	(87,692)	40,097
Emisija akcija	10,000	-	-	-	10,000
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	-	-	25,055	-	25,055
Neto povećanje fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	23	-	-	23
Dobitak tekuće godine	-	-	-	6,320	6,320
Stanje, 31. decembra 2013. godine	136,876	936	25,055	(81,372)	81,495
Stanje, na dan 1. januara 2014. godine	136,876	936	25,055	(81,372)	81,495
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	-	-	6,320	(6,320)	-
Neto povećanje fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	5	-	-	5
Dobitak tekuće godine	-	-	-	3,094	3,094
Stanje, 31. decembra 2014. godine	136,876	941	31,375	(84,598)	84,594

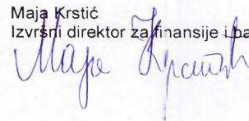
Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke A.D., Podgorica:

 Szabolcs Horvath
 Glavni izvršni direktor

Maja Krstić
 Izvršni direktor za finansije i bankarske operacije

Srđan Janković
 Direktor direkcije za računovodstvo i kontrolu

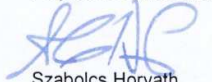

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomena	2014.	2013.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi		32,003	36,139
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi		(10,204)	(16,653)
Prilivi po osnovu naknada i provizija		15,388	15,503
Odlivi po osnovu naknada i provizija		(6,027)	(6,435)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače		(20,649)	(20,009)
Smanjenje kredita i ostale aktive		11,201	120,464
Odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza		(36,137)	(46,779)
Plaćeni porezi		(1,216)	(707)
Ostali prilivi		1,085	1,123
Neto (odlivi)/prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		(14,556)	82,646
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja			
Kupovina nekretnina i opreme		(1,785)	(2,760)
Kupovina nematerijalnih ulaganja		(664)	(1,011)
Državni zapisi i ostale hartije od vrijednosti		3,300	2,594
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		851	(1,177)
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti			
Smanjenje pozajmljenih sredstava		(11,712)	(8,834)
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		(11,712)	(8,834)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente		567	849
Neto (smanjenje)/povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		(24,850)	73,484
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		182,424	108,940
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	29	157,574	182,424

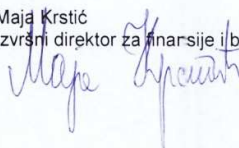
Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke A.D., Podgorica:

 Szabolcs Horvath
 Glavni izvršni direktor

Maja Krstić
 Izvršni direktor za finansije i bankarske operacije

Srđan Janković
 Direktor direkcije za računovodstvo i kontrolu

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Crnogorska komercijalna banka A.D., Podgorica (u daljem tekstu: "Banka") je osnovana kao nezavisna banka i registrovana je kod Privrednog suda u Podgorici 15. januara 1997. godine.

OTP Bank Plc., Budimpešta ima 100% učešća u kapitalu Banke.

Banka je registrovana kao akcionarsko društvo. Registarski broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0001633/019.

Banka je od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-72/1-2002 od 18. februara 2002. godine, dobila odobrenje za rad.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 51 (Rješenje broj 02/3-47/2-01 od 12. jula 2001. godine).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja i finansijskim derivatima;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Sjedište Banke je u Podgorici, Ulica Moskovska bb.

Na dan 31. decembra 2014. godine, Banku čine centrala u Podgorici, 11 filijala, 13 ekspozitura i 5 šaltera na teritoriji Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2014. godine Banka ima 440 zaposlenih radnika (31. decembra 2013. godine: 461 zaposlen).

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2014. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Barna Zsolt	Predsjednik
G-din Szabolcs Horvat	Član
G-din Nyitrai Gyozo	Član
Dr Szabolcs Korba	Član
G-din Attila Kozsik	Član

Članovi Odbora za reviziju Banke na dan 31. decembra 2014. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Attila Kozsik	Predsjednik
G-din Fritz Laszlo	Član
G-din Andreas Szalay	Član

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2014. godine:

Ime i prezime	<u>Ključno područje</u>
G-din Szabolch Horvath	Glavni izvršni direktor
G-đa Maja Krstić	Izvršni direktor za Sektor Finansija i bankarskih operacija,
G-din Nebojsa Nedić	Izvršni direktor za Sektor poslovanja sa građanima
G-din Balazs Balog	Izvršni direktor za Sektor Upravljanja rizikom i kreditnu kontrolu
G-din Szilard Rehoregh	Izvršni direktor za Sektor poslovanja sa pravnim licima

Na dan 31. decembra 2014. godine, rukovodilac Odjeljenja za praćenje usaglašenosti je Srđan Knežević.

Na dan 31. decembra 2014. godine, interni revizor je Miodrag Vujković.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 69/05, br.80/08 i br.32/11) koji podrazumijevaju primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka ("Sl. list CG", br. 15/12 i 18/13), kao i prema Uputstvu o načinu evidentiranja rezervacija za potencijalne kreditne gubitke, ispravki vrijednosti i otpisanih stavki bilansne aktive pri utvrđivanju početnog stanja u poslovnim knjigama banaka za 2013. godinu („Sl. list CG” br. 61/12).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke, formatu prezentacije finansijskih izvještaja razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2014 godine.

Zbog potencijalno značajnih efekata koje gore navedena pitanja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se ne mogu tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koji je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamatama, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa koji su definisani ugovorom između Banke i klijenta.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se na bazi obračuna metodom efektivne kamatne stope perioda u kome su ostvareni, a unaprijed obračunate kamate razgraničavaju se na period trajanja ugovorne obaveze.

Prihodi od kamata obračunati su na plasmane komitentima, depozite kod drugih finansijskih institucija, a rashodi od kamata obračunati su na finansijske obaveze po depozitima i pozajmicama.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda. Prihodi od naknade za odobravanje kredita se knjiže kao odloženi prihodi, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklom vremenom korišćenja kredita.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu važećem na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu važećem na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu koji je važio na taj dan.

3.3. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG” br. 65/01, 80/04, 40/08, 86/09, 14/12 i 61/13). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi od 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Zakon o porezu na dobit utvrđuje da gubitak po osnovu poreskog bilansa u tekućoj godini ne može da se prenese unazad. Međutim, gubici po poreskom bilansu tekuće godine mogu da smanje oporezivu dobit budućeg perioda (izuzev ako gubitak proističe iz kapitalnih gubitaka ili dobitaka), ali u periodu ne dužem od 5 godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.3. Porezi i doprinosi (nastavak)****Porez na dobit*****Odloženi porez na dobit***

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotovina u blagajni, sredstva na računima kod poslovnih banaka i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospeljećem do 90 dana. Novčana sredstva u bilansu stanja podrazumijevaju gotovinu, račune depozita kod Centralne banke.

3.5. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana, umanjeno za otplaćenu glavnice i ispravku vrijednosti koja je zasnovana na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je objelodanjena u Napomeni 3.6.

3.6. Vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12, 55/12 i 57/13), Banka počevši od 1. januara 2013. godine primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je usaglašena sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Utvrđivanje iznosa obezvrjeđenja podrazumijeva procjenu budućeg novčanog toka posmatranog instrumenta koji se mora diskontovati primjenom efektivne kamatne stope za taj određeni instrument, kako bi se izračunala sadašnja vrijednost određenog instrumenta. Iznos umanjenja se izračunava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti (ugovoreni neizmireni iznos) kredita i sadašnje vrijednosti instrumenta.

Proces izdvajanja rezervi se sastoji od sljedećih faza:

1. Finansijska sredstva koja se smatraju pojedinačno značajnim procjenjuju se za umanjenje vrijednosti pojedinačno na osnovu toga da li je identifikovan objektivni dokaz za umanjenje vrijednosti.
2. Sredstva koja su individualno procijenjena za umanjenje vrijednosti, bilo da su značajna ili ne, ali za koja ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti, uključuju su u grupu sredstava sa sličnim obilježjima kreditnog rizika i kolektivno procjenjuju za umanjenje vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki**

3. Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti bili bi faktori koji mogu, bilo pojedinačno ili zajedno, pružiti dovoljno objektivni dokaz da je gubitak od umanjenja nastao kod finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, iz sljedećih razloga:
- kašnjenje plaćanja,
 - restrukturiranje ugovora,
 - prekid ugovora o preuzimanju rizika,
 - ne-pravne radnje (stečajni postupak, postupak likvidacije, postupci izmirenja duga sa jedinicama lokalne samouprave, zatvaranje kompanije),
 - parnice,
 - cross default odredba (ako dužnik kasni po jednoj obavezi, smatra se da kasni po svim obavezama).

U svrhu kolektivne procjene umanjenja vrijednosti, finansijska sredstva grupišu se na osnovu sličnih obilježja kreditnog rizika koja ukazuju na sposobnost dužnika da podmiri sve dospjele iznose prema ugovorenim uslovima. Procenat rezervacija u okviru svake grupe proizvoda sa sličnim obilježjima kreditnog rizika, dobija se na osnovu istorijskog iskustva u prodajama potraživanja faktoring kompaniji kao i ekspertske procjene u pogledu budućeg ponašanja klijenata u otplati.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama je definisano, ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke, banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate. Isključivanje potraživanja iz bilansa banke, nastaje, ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su, u skladu sa MRS/MSFI, ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- za neobezbjedeno potraživanje kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- za obezbijedeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

3.7. Rezervacije i ispravke vrijednosti

Pored vrednovanja stavki aktive i vanbilansnih stavki u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, Banka je dužna da zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavke aktive klasifikuje u jednu od sljedećih klasifikacionih grupa:

1. grupu A – „dobra aktiva“; U klasifikacionu grupu „A“ klasifikuje se kredit i druga potraživanja kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu,
2. grupu B – „aktiva sa posebnom napomenom“, sa podgrupama „B1“ i „B2“; U klasifikacionu grupu „B“ podgrupe „B1“ i „B2“) klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu njegove naplate,
3. grupu C – „substandardna aktiva“, sa podgrupama „C1“ i „C2“; U klasifikacionu grupu „C“ klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu,
4. grupu D – „sumnjiva aktiva“; U klasifikacionu grupu „D“ klasifikuje se kredit za koji je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna,
5. grupu E – „gubitak“. U klasifikacionu grupu E – „gubitak“ klasifikuje se kredit koje će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Iznos rezervi za potencijalne gubitke nije predviđen za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A. Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% do 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7. Rezervacije i ispravke vrijednosti (nastavak)**

Banka je dužna da razvije sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine i utvrđuje godišnje ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita (operativni ciljevi).

Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa Odlukom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbačenu stavku od sopstvenih sredstava banke.

3.8. Hartije od vrijednosti kojima se trguje i ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenoj za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

Hartije od vrijednosti kojima se trguje predstavljaju hartije od vrijednosti koje se drže radi ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom roku. Hartije od vrijednosti kojima se trguje inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, a na dan bilansa po tržišnoj vrijednosti. Svi realizovani i nerealizovani dobiti po osnovu prodaje, odnosno promjene tržišne vrijednosti ovih hartija od vrijednosti se priznaju u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

3.9. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća predstavljaju hartije od vrijednosti za koje postoji namjera i mogućnost držanja do isteka roka dospeljeća. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća čine državni zapisi. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća se inicijalno evidentiraju po nabavnoj vrijednosti. Na dan bilansa stanja hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz umanjenoj za rezervisanje za potencijalne gubitke.

3.10. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su na dan 31. decembra 2014. godine iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i ostala fiksna aktiva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

Procijenjeni korisni vijek trajanja nekretnina i opreme je sljedeći:

Građevinski objekti	50
Računari i prateća oprema	8
Kancelarijski namještaj	4 – 10
Motorna vozila	8
Bankomati	8
Ostala oprema	8

Ulaganja u sredstva po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11. Nematerijalna sredstva**

Stečene licence iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se obračunava u skladu sa periodom korišćenja utvrđenim ugovorom ukoliko je ugovoreni period korišćenja kraći od osam godina, primjenom proporcionalne metode, po stopi od 12.50% ukoliko je ugovoreni period korišćenja duži od osam godina, kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 12.50% kako bi se troškovi softvera raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

3.12. Stečena aktiva

Stečena aktiva predstavlja imovinu koja je postala vlasništvo Banke po osnovu naplate potraživanja za plasmane koji su bili obezbijeđeni navedenom imovinom. Banka evidentira primljena sredstva po vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva ("Sl. list Crne Gore", br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13 i 51/13) ukupna ulaganja banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od 40% sopstvenih sredstava banke. Izuzetno, banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa od 40% sopstvenih sredstava, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 40% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke;
- 2) nakon umanjenja sopstvenih sredstava banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1), nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventosti banke prelaze zakonom propisani minimum.

Ulaganjima u nepokretnosti ne smatra se sticanje nepokretnosti u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja banke, ukoliko od dana sticanja nepokretnosti nije prošlo više od četiri godine.

3.13. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava;
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveza. Rezervisanja se razmatraju na datum svakog iskaza o finansijskoj poziciji i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko iskaza o ukupnom rezultatu.

Banka ne priznaje rezervisanje po osnovu potencijalnih obaveza dok ne potvrdi da li ima sadašnju obavezu koja može da dovede do odliva resursa koji predstavljaju ekonomske koristi ili ako pouzdana procjena ne može da se napravi, te se u tom slučaju objelodanjuje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Beneficije zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata. U finansijskim iskazima Banke na dan 31. decembra 2014. godine, izvršeno je rezervisanje, obračunato od strane nezavisnog ovlašćenog aktuaru, po osnovu procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava za otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade zaposlenima nakon ispunjenih uslova.

3.15. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji Međunarodnog računovodstvenog standarda 24 – “Objelodanjivanje povezanih strana”, povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nijesu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizička lica koja direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

3.16. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI**4.1. Upravljanje rizicima**

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvataju definisanu strategiju za upravljanje rizicima; usvojene politike i procese za upravljanje rizicima; definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredvidjene situacije, stresno testiranje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.1. Upravljanje rizicima (nastavak)

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Strategije upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Komiteta za nadzor i Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom. Banka takođe primjenjuje Medjunarodno priznate standarde, prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima.

Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenariom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

4.2. Kreditni rizik

U svom poslovanju Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, kako bi smanjila što je više moguće izloženost kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Prilikom donosenja odluke o kreditiranju vodi se računa o o promjenama u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine dio kreditnog portfolija Banke, a koji bi mogu dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan izvještaja o finansijskom položaju.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12 i 57/13), koja se primjenjuje od 1. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki vanbilansne aktive i vanbilansnih stavki. Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, kao i prilagođava pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolija.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuní sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši jednom godišnje ili češće. Svi krediti iznad propisanog limita odobreni su od strane Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima, uključujući druge banke i brokerska preduzeća, dalje se ograničava tako što se utvrđuje podlimit u odnosu na bilansnu i vanbilansnu izloženost. Stvarna izloženost u odnosu na utvrđene limite se redovno prati.

Upravljanje izloženosti kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze. Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje potraživanja, kako bi preduzete mjere i obezbjedila da maksimalno iskoristi raspoložive mogućnosti za namirenje svog potraživanja, a da istovremeno sposobnost korisnika kredita da uredno servisira dugove bude održiva.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetom u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlaštenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Na dan sastavljanja finansijskih iskaza Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39. Objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava obuhvata podatke koje imalac sredstva može da primijeti o nastanku gubitka kao što su:

- kašnjenje u plaćanju kamate ili glavnice;
- restrukturiranje plasmana;
- kršenje ugovora, finansijske teškoće dužnika;
- visoka vjerovatnoća bankrotstva ili likvidacije, proces naplate duga od strane države;
- pokretanje sudskog spora protiv dužnika;
- status neizmirivanja obaveza na nivou grupe povezanih lica.

U skladu sa usvojenom metodologijom, Banka procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti pojedinačno za finansijska sredstva koja su pojedinačno značajna.

Izračunavanje sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine obezbijeđenog finansijskog sredstva odražava novčane tokove koji mogu biti rezultat isključivanja umanjenja za troškove pribavljanja i prodaje kolaterala, bez obzira na to da li je isključenje vjerovatno ili ne.

U svrhe zajedničke procjene umanjenja vrijednosti, finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	U hiljadama EUR	
	2014.	2013.
Aktiva		
Kreditni i potraživanja od banaka	127,653	137,227
Kreditni i potraživanja od klijenata	320,259	366,554
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2,010	1,504
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	152	146
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	14,280	17,501
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	75	38
	464,429	522,970
Vanbilansne stavke		
Plative garancije privrednim društvima	13,574	15,120
Činidbene garancije privrednim društvima	9,866	9,868
Neiskorišćeni dokumentarni akreditivi	688	630
Neopozive obaveze za davanje kredita	25,206	42,539
Ostale kreditne obligacije	250	-
	49,584	68,157
Ukupna izloženost kreditnom riziku	514,013	591,127

Izloženost kreditnom riziku kontroliše se pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Prije odobravanja kredita i drugih plasmana Banka procjenjuje dužnikovu kreditnu sposobnost, uzimajući u obzir kriterijume koje je utvrdila internim aktom, kao i pravnu valjanost i procijenjenu vrijednost kolaterala.

Vrijednost kolaterala izračunava se kao njegova neto vrijednost, pod kojom se podrazumijeva tržišna vrijednost umanjena za sve troškove koji se odnose na realizaciju kolaterala.

Pored toga, sva fizička lica su u obavezi da svoju mjesečnu zaradu primaju preko tekućeg računa kod Banke, u cilju smanjenja kreditnog rizika.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani

Kreditni i plasmani su prikazani u narednim tabelama:

	Nedospjeli neobezvrijeđeni	Dospjeli neobez- vrijeđeni	Poje- dinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	Pojedinač- na ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijedno- sti	Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
31. decembar 2014. godine								
Stambeni krediti	68,944	1,690	1,805	72,439	856	3,354	4,210	68,229
Prekoračenje po tekućim računima	3,341	158	-	3,499	-	104	104	3,395
Potrošački krediti	68,558	1,350	2,105	72,013	1,109	3,274	4,383	67,630
Kreditne kartice	4,588	448	368	5,404	102	723	825	4,579
Namjenski krediti	626	262	-	888	-	140	140	748
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	11,597	601	363	12,561	3	822	825	11,736
Kreditni malim preduzećima	24,283	2,849	4,735	31,867	1,760	2,937	4,697	27,170
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	88,024	8,508	48,571	145,103	21,130	13,723	34,853	110,250
Kreditni Vladi i opštinama	24,646	14	2,467	27,127	78	29	107	27,020
Kreditni finansijskim institucijama	164	-	-	164	-	3	3	161
Vremenska razgraničenja	(659)	-	-	(659)	-	-	-	(659)
	294,112	15,880	60,414	370,406	25,038	25,109	50,147	320,259
Kreditni i plasmani dati bankama	127,653	-	-	127,653	-	-	-	127,653
	421,765	15,880	60,414	498,059	25,038	25,109	50,146	447,912
31. decembar 2013. godine								
Stambeni krediti	73,636	1,159	8,431	83,226	4,751	3,159	7,910	75,316
Prekoračenje po tekućim računima	3,664	198	8	3,870	3	338	341	3,529
Potrošački krediti	62,030	1,031	5,519	68,580	2,499	3,265	5,764	62,816
Kreditne kartice	5,558	497	1,200	7,255	397	795	1,192	6,063
Namjenski krediti	878	227	229	1,334	170	302	472	862
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	11,785	397	914	13,096	347	1,106	1,453	11,643
Kreditni malim preduzećima	23,568	1,058	7,469	32,095	3,387	2,051	5,438	26,657
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	98,107	4,272	64,408	166,787	27,922	2,315	30,237	136,550
Kreditni Vladi i opštinama	43,753	58	457	44,268	60	497	557	43,711
Kreditni finansijskim institucijama	4	-	-	4	-	-	-	4
Vremenska razgraničenja	(597)	-	-	(597)	-	-	-	(597)
	322,386	8,897	88,635	419,918	39,536	13,828	53,364	366,554
Kreditni i plasmani dati bankama	137,227	-	-	137,227	-	-	-	137,227
	459,613	8,897	88,635	557,145	39,536	13,828	53,364	503,781

Kreditni i avansi koji nisu ni dospjeli niti obezvrijeđeni u 2014. i 2013. godini su svi svrstani u dobru aktivu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

a) Dospjeli, neobezvrijeđeni krediti i plasmani (nastavak)

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana Kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	
31. decembar 2014. godine							
Stambeni krediti	77	38	17	41	73	1,444	1,690
Prekoračenja po tekućim računima	66	9	9	12	22	40	158
Potrošački krediti	80	30	24	77	108	1,031	1,350
Kreditne kartice	120	25	13	13	104	173	448
Namjenski krediti	5	3	3	2	7	242	262
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	24	15	29	15	28	490	601
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni mikro i malim preduzećima	213	127	55	127	248	2,079	2,849
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	278	157	142	146	127	7,658	8,508
Kreditni Vladi i opštinama	5	9	-	-	-	-	14
	868	413	292	433	717	13,157	15,880

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	
31. decembar 2013. godine							
Stambeni krediti	74	49	56	96	122	763	1,160
Prekoračenja po tekućim računima	67	4	5	19	57	45	197
Potrošački krediti	102	32	22	71	129	676	1,032
Kreditne kartice	152	23	16	31	75	200	497
Namjenski krediti	3	2	2	5	10	204	226
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	21	11	24	22	37	282	397
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni mikro i malim preduzećima	175	102	60	74	170	477	1,058
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	3,578	291	363	-	40	-	4,272
Kreditni Vladi i opštinama	58	-	-	-	-	-	58
	4,230	514	548	318	640	2,647	8,897

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja do visine plasmana obezbjeđenih tim sredstvima

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Depoziti	6,614	11,638
Hartije od vrijednosti	382	410
Zaloga	3,991	3,972
Hipoteke	234,848	259,242
Ukupno	245,835	275,262

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Neobezvrijeđeni plasmani prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima		
Depoziti	5,040	9,928
Hartije od vrijednosti	13	410
Zaloga	2,936	3,118
Hipoteke	154,124	181,380
Ukupno	162,113	194,836
	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Individualno obezvrijeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima		
Depoziti	1,574	1,709
Hartije od vrijednosti	369	-
Zaloga	1,056	855
Hipoteke	80,724	77,862
Ukupno	83,723	80,426

Banka kao predmet hipoteke uzima nepokretnosti čija vrijednost, po procjeni ovlašćenih procjenitelja, mora imati minimum 30% LTV koeficijent (iznos kredita/procijenjena vrijednost nekretnine *100). Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori

Prilikom uzimanja zaloga nad hartijama od vrijednosti, Banka dnevno prati cijenu hartija od vrijednosti koje su uzete kao sredstvo obezbjeđenja. Tržišna vrijednost zaloge mora biti 50% veća od vrijednosti plasmana.

c) Restrukturirani krediti i plasmani

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- produžila rok otplate za glavnice ili kamatu,
- smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit,
- smanjila iznos duga, glavnice ili kamate ili
- izvršila preuzimanje duga,
- kapitalizaciju kamate,
- zamjenu postojećeg novim kreditom,
- napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

Banka je na kraju 2014. godine imala EUR 73,804 hiljade restrukturiranih kredita (2013. godine: EUR 93,601 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kredit i plasmani bankama	-	111,177	16,419	57	127,653
Kredit i plasmani klijentima	317,823	317	10	2,109	320,259
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	185	1,825	-	-	2,010
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	152	-	-	-	152
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	14,280	-	-	-	14,280
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	75	-	-	-	75
31. decembar 2014. godine	332,515	113,319	16,429	2,166	464,429
31. decembar 2013. godine	379,102	123,965	14,934	4,969	522,970

Banka mjeri izloženost riziku zemlje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika banke. Izloženost Banke riziku zemlje mjeri se na osnovu pojedinačnog plasmana, određenog aktom, koji podrazumijeva kontrolu rejtinga zemlje dužnika, vodeći računa o političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u zemlji dužnika.

Banka sve zemlje dužnika rangira u sledeće kategorije rizičnosti:

- 1) nerizične zemlje;
- 2) zemlje niskog rizika;
- 3) zemlje srednjeg rizika;
- 4) zemlje visokog rizika.

Rangiranje zemalja dužnika služi Banci za utvrđivanje potrebnog kapitala za rizik zemlje i za limitiranje izloženosti banke prema pojedinim zemljama dužnika, grupama zemalja ili regionima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Kreditni i plasmani klijentima	Kreditni i plasmani bankama	Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	Hartije od vrijednosti koji se drže do dospijeca	Hartije od vrijednosti raspoložive za trgovanje	Ulaganja u kapital	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4,658	-	-	-	-	-	4,658
Vađenje rude i kamena	1,242	-	-	-	-	-	1,242
Prerađivačka industrija	19,916	-	-	-	-	-	19,916
Snabdijevanje električnom energijom	158	-	-	-	-	-	158
Snabdijevanje vodom	2,372	-	-	-	-	-	2,372
Građevinarstvo	12,678	-	-	-	-	-	12,678
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	57,620	-	-	-	-	-	57,620
Saobraćaj i skladištenje	5,748	-	-	-	-	-	5,748
Usluge pružanja smještaja i ishrane	7,594	-	-	-	-	-	7,594
Informisanje i komunikacije	1,409	-	-	-	-	-	1,409
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3,618	127,653	152	14,280	2,010	75	147,788
Poslovanje nekretninama	6,989	-	-	-	-	-	6,989
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	6,608	-	-	-	-	-	6,608
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,965	-	-	-	-	-	1,965
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	25,151	-	-	-	-	-	25,151
Obrazovanje	65	-	-	-	-	-	65
Zdravstvo i socijalna zaštita	2,847	-	-	-	-	-	2,847
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	190	-	-	-	-	-	190
Ostale uslužne djelatnosti	724	-	-	-	-	-	724
Fizička lica - rezidenti	153,209	-	-	-	-	-	153,209
Nerezidenti	2,248	-	-	-	-	-	2,248
UKUPNO	317,009	127,653	152	14,280	2,010	75	461,179
Kamatna potraživanja i ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	3,909	-	-	-	-	-	3,909
Vremenska razgraničenja kamata i naknada i ispravka vrijednosti	(659)	-	-	-	-	-	(659)
31. decembar 2014. godine	320,259	127,653	152	14,280	2,010	75	464,429
31. decembar 2013. godine	366,554	137,227	146	17,501	1,504	38	522,970

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	Date kreditne obligacije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	U hiljadama EUR	
				Ukupno	
31. decembar 2014. godine					
Do 1 godine	25,268	10,052	332	35,652	
Od 1 do 5 godina	188	13,388	356	13,932	
	25,456	23,440	688	49,584	
31. decembar 2013. godine					
Do 1 godine	42,346	9,049	180	51,575	
Od 1 do 5 godina	193	15,939	450	16,582	
	42,539	24,988	630	68,157	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2014. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	USD	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta (EUR)	Ukupno
AKTIVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	586	254	840	87,446	88,286
Kredit i potraživanja od banaka	15,896	1,576	17,472	110,181	127,653
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	320,259	320,259
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	1,825	-	1,825	185	2,010
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	152	152
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	-	-	-	14,280	14,280
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	75	75
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	3,125	3,125
Ukupna aktiva	18,307	1,830	20,137	535,703	555,840
PASIVA					
Depoziti banaka	-	-	-	186	186
Depoziti klijenata	18,267	1,774	20,041	438,979	459,020
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	-	1,519	1,519
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	2,344	2,344
Ostale obaveze	38	-	38	12,808	12,846
Subordinisani dug	-	-	-	7,048	7,048
Ukupno obaveze	18,305	1,774	20,079	462,884	482,963
Neto devizna izloženost:					
- 31. decembar 2014. godine	2	56	58	72,819	72,877
- 31. decembar 2013. godine	61	106	167	68,994	69,161

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3.1. Devizni rizik

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2014. godine. Banka je izložena efektima promjena deviznih kurseva najznačajnijih valuta, koji utiču na njen finansijski položaj i novčane tokove. Rukovodstvo uspostavlja ograničenja na stepen izloženosti po valutama koja se redovno prate.

	<u>RSD</u>	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>CHF</u>	<u>Ostalo</u>	<u>U hiljadama EUR Ukupno</u>
Devizna sredstva	-	18,307	454	564	812	20,137
Obaveze u devizama	-	(18,305)	(438)	(566)	(770)	(20,079)
Neto otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2014. godine	<u>-</u>	<u>2</u>	<u>16</u>	<u>(2)</u>	<u>42</u>	
- 31. decembra 2013. godine	<u>-</u>	<u>61</u>	<u>(3)</u>	<u>(5)</u>	<u>114</u>	
% od osnovnog kapitala						
- 31. decembra 2013. godine	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	
- 31. decembra 2013. godine	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	
Agregatna otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2014. godine	<u>58</u>					
- 31. decembra 2013. godine	<u>167</u>					
% od osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2014. godine	<u>0%</u>					
- 31. decembra 2013. godine	<u>0%</u>					

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2014. godine:

	U hiljadama EUR		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3,033	85,253	88,286
Kredit i potraživanja od banaka	127,653	-	127,653
Kredit i potraživanja od klijenata	320,259	-	320,259
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	2,010	2,010
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	152	152
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	14,280	-	14,280
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	75	75
Ostala finansijska potraživanja	-	3,125	3,125
Ukupna aktiva	465,225	90,615	555,840
PASIVA			
Depoziti banaka	186	-	186
Depoziti klijenata	375,959	83,061	459,020
Pozajmljena sredstva od banaka	1,519	-	1,519
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	2,344	-	2,344
Ostale obaveze	-	12,846	12,846
Subordinisani dug	7,048	-	7,048
Ukupno obaveze	387,056	95,907	482,963
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2014. godine	78,169	(5,292)	72,877
- 31. decembar 2013. godine	77,071	(7,910)	69,161

Sljedeća tabela prikazuje godišnje kamatne stope za značajnije valute monetarnih finansijskih instrumenata:

- u procentima-	EUR	USD
Finansijska sredstva		
Obavezna rezerva - kamatonosni dio	1%	
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	0.89%-3.69%	
Kredit i plasmani bankama	0.04%-2.314%	0.15%
Kratkoročni krediti klijentima:		
- pravna lica	8.5 %-13%	-
- fizička lica	11.99%-22.99%	-
Dugoročni krediti klijentima:		
- pravna lica	9%-13%	-
- fizička lica	6.49%-8.49% godišnje + 12m Euribor	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

	EUR	USD
Finansijske obaveze		
Depoziti banaka	0.15%-4%	-
Depoziti klijenata:		
- pravna lica	0.15%-3%	-
- fizička lica	0.1%-3.9%	0.1%-15%
Obaveze po kreditima:		
-Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	0%-7%	
- Ministarstvo finansija i Ministarstvo održivog razvoja i turizma	0.98%	
- KfW	6m Euribor + 1.305% - 2.4%	
- OTP Financing Netherlands B.V., subordinirani kredit	3m Euribor+5.71%	

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Sektor sredstava i likvidnosti dnevno prati izloženost Banke riziku likvidnosti.

Za utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva, Banka koristi skale dospjeća (GAP analiza).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR					
	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2014. godine						
SREDSTVA						
Gotovina i depoziti kod Centralne banke	88,286	-	-	-	-	88,286
Kredit i potraživanja od banaka	99,743	-	27,000	-	910	127,653
Kredit i potraživanja od Klijenata	37,609	18,018	62,734	138,307	63,591	320,259
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-	-	-	2,010	2,010
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	-	152	152
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	-	14,280	-	-	-	14,280
Ostala finansijska potraživanja	3,125	-	-	-	-	3,125
Ukupno sredstva	228,763	32,298	89,734	138,307	66,663	555,765
OBAVEZE						
Obaveze prema bankama	186	-	-	-	-	186
Obaveze prema klijentima	212,998	62,539	147,800	35,531	152	459,020
Obaveze po kreditima	48	-	460	1,060	9,343	10,911
Ostale obaveze	12,846	-	-	-	-	12,846
Ukupne obaveze	226,078	62,539	148,260	36,591	9,495	482,963
Ročna neusklađenost:						
- 31. decembar 2014. godine	2,685	(30,241)	(58,526)	101,716	57,168	72,802
- 31. decembar 2013. godine	(93,510)	20,843	(71,129)	146,312	66,645	69,161

Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospelje obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2014. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospelja sredstava i obaveza od mjesec dana do godinu dana. Banka tokom 2014. godine nije imala probleme sa održavanjem likvidnosti. Racio likvidnosti na dan 31. decembra 2014. godine bio je 1.56%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

4.4.2. Ročnost budućih finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijeća (nediskontovani tokovi gotovine)

	U hiljadama EUR						
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2014. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	186	-	-	-	-	-	186
Obaveze prema klijentima	89,603	125,738	63,226	149,426	35,922	154	464,069
Obaveze po kreditima	-	50	-	476	1,099	9,687	11,312
Ostale obaveze	-	12,974	-	-	-	-	12,974
	<u>89,789</u>	<u>138,762</u>	<u>63,226</u>	<u>149,902</u>	<u>37,021</u>	<u>9,841</u>	<u>488,541</u>

	U hiljadama EUR						
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2013. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	1,340	4,305	-	-	-	-	5,645
Obaveze prema klijentima	82,369	212,602	64,023	140,947	19,495	181	519,617
Obaveze po kreditima	-	111	1,041	1,508	6,370	14,580	23,610
Ostale obaveze	-	2,867	-	-	-	3,514	6,381
	<u>83,709</u>	<u>219,885</u>	<u>65,064</u>	<u>142,455</u>	<u>25,865</u>	<u>18,275</u>	<u>555,253</u>

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR	
	2014.	2013.	Fer vrijednost 2014.	Fer vrijednost 2013.
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	127,653	137,227	127,653	137,227
Kredit i potraživanja od klijenata	320,259	366,554	320,259	366,554
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2,010	1,504	2,010	1,504
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	152	146	152	146
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	14,280	17,501	14,280	17,501
Ostala finansijska potraživanja	3,125	1,793	3,125	1,793
Finansijske obaveze				
Depoziti banaka	186	3,636	186	3,636
Depoziti klijenata	459,020	498,321	459,020	498,321
Pozajmljena sredstva od banaka	1,519	2,473	1,519	2,473
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	2,344	6,114	2,344	6,114
Ostale obaveze	12,846	8,292	12,846	8,292
Subordinisani dug	7,048	14,056	7,048	14,056

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktualne prodaje finansijskog instrumenta.

4.5.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 2.
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 3.

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembra 2014. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

31. decembar 2014. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	152	-	-	152
Finansijska sredstva po fer vrijednosti investicione hartije od vrijednosti – instrumenti kapitala	2,010	-	-	2,010
Ukupna sredstva	2,162	-	-	2,162
31. decembar 2013. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	146	-	-	146
Finansijska sredstva po fer vrijednosti investicione hartije od vrijednosti – instrumenti kapitala	1,504	-	-	1,504
Ukupna sredstva	1,650	-	-	1,650

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama. Na dan 31. decembra 2014. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31. decembar 2014. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Gotovina i depoziti kod Centralne banke	-	88,286	-	88,286	88,286
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	127,653	127,653	127,653
Kredit i potraživanja od Klijenata	-	-	320,259	320,259	320,259
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	-	14,280	-	14,280	14,280
Ostala finansijska potraživanja	-	-	3,125	3,125	3,125
Ukupna sredstva	-	102,566	451,037	553,603	553,603
Depoziti banaka	-	-	186	186	186
Depoziti klijenata	-	-	459,020	459,020	459,020
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	1,519	1,519	1,519
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	2,344	2,344	2,344
Ostale obaveze	-	-	12,846	12,846	12,846
Subordinisani dug	-	-	7,048	7,048	7,048
Ukupne obaveze	-	-	482,963	482,963	482,963

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

31. decembar 2013. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovo- dstvena vrijednost
Gotovina i depoziti kod Centralne banke	-	77,290	-	77,290	77,290
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	137,227	137,227	137,227
Kredit i potraživanja od Klijenata	-	-	366,554	366,554	366,554
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	17,501	-	17,501	17,501
Ostala finansijska potraživanja	-	-	1,793	1,793	1,793
Ukupna sredstva	-	94,791	505,574	600,365	600,365
Depoziti banaka	-	-	3,636	3,636	3,636
Depoziti klijenata	-	-	498,321	498,321	498,321
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	2,473	2,473	2,473
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	6,114	6,114	6,114
Ostale obaveze	-	-	8,292	8,292	8,292
Subordinisani dug	-	-	14,056	14,056	14,056
Ukupne obaveze	-	-	532,892	532,892	532,892

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije iskaza o finansijskom položaju ili iskaza o ukupnom rezultatu. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje fer njihove vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktualne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i klasifikovani su kao nivo 2 i nivo 3, primijenjene su sljedeće pretpostavke:

Knjigovodstvena vrijednost predstavlja razumnu procjenu fer vrijednosti za sljedeće finansijske instrumente, koji su prevashodno kratkoročni:

- Gotovina i depoziti kod Centralne banke;
- Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća (odnose se na državne obveznice sa rokom dospjeća do 6 mjeseci);
- Ostale obaveze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate, vezane za varijabilne kamatne stope. Budući novčani tokovi su diskontovani na sadašnju vrijednost primjenom efektivnih kamatnih stopa. S obzirom na to da su ugovorene varijabilne kamatne stope, promjene u varijabilnim kamatnim stopama se reflektuju u promjenama efektivnih kamatnih stopa, tako da je fer vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan izvještaja o finansijskom položaju.

Kredit i potraživanja od klijenata

Fer vrijednost je određena primjenom modela diskontovanih novčanih tokova, koji uključuje i pretpostavke izloženosti kreditnom riziku, riziku kamatnih stopa, "PD", "LGD", u mjeri u kojoj je isto primljenjivo. S obzirom na to da je značajan dio kredita klijentima odobren po fiksnim kamatnim stopama, u cilju utvrđivanja fer vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima, kao što je prikazano u narednoj tabeli:

- u procentima -

Djelatnost	Godišnja prosječna ponderisana kamatna stopa	
	Banka	Bankarski sektor u Crnoj Gori
Finansijske institucije	7.67%	10.02%
Velika pravna lica	7.49%	8.44%
Druga pravna lica, nefinansijski sektor	8.50%	9.58%
Vlada i pravna lica u državnom vlasništvu	7.37%	7.73%
Domaćinstva	10.12%	10.10%
Ostalo	10.34%	9.69%

Prema mišljenju rukovodstva Banke, fer vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan izvještaja o finansijskom položaju. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena fer vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospjećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za fer vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore (Sl. list CG, br. 60/08, 41/09, 38/2011 i 55/2012). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine, umanjena za gubitak);
- dopunskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisani kredit);
- umanjenih za nematerijalna ulaganja, nedostajuće rezerve i direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u devet kategorija i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2014. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarim finansijskim iskazima iznosi 15.71%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti

4.7.1. Analize osjetljivosti (devizni rizik)

Upravljanje izloženošću deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	2014. Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
SREDSTVA				
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	88,286	840	84	(84)
Kredit i plasmani bankama	127,653	17,472	1,747	(1,747)
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2,010	1,825	183	(183)
Ukupno sredstva	217,949	20,137	2,014	(2,014)
OBAVEZE				
Obaveze prema klijentima	459,020	20,041	2,004	(2,004)
Ostale obaveze	12,758	38	4	(4)
Ukupno obaveze	471,778	20,079	2,008	(2,008)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2014. godine			6	(6)
- 31. decembar 2013. godine			38	(38)

Na dan 31. decembra 2014. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od 6 hiljada EUR (31. decembar 2013. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od 38 hiljada EUR). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti

4.7.2. Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR i stranoj valuti u rasponu od +0.4% b.p. do -0.4% b.p.

	U hiljadama EUR		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa		
	2014.	+0.4 b.p. EUR/FX KS	-0.4 b.p. EUR/FX KS
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	88,286	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	127,653	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	320,259	211	(211)
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2,010	-	-
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	152	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	14,280	-	-
Ostala finansijska potraživanja	3,125	-	-
	<u>555,765</u>	<u>211</u>	<u>(211)</u>
OBAVEZE			
Depoziti banaka	186	-	-
Depoziti klijenata	459,020	-	-
Pozajmljena sredstva od banaka	1,519	6	(6)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	2,344	-	-
Ostale obaveze	12,846	-	-
Subordinisani dug	7,048	28	(28)
	<u>482,963</u>	<u>34</u>	<u>(34)</u>
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2014. godine		<u>177</u>	<u>(177)</u>
- 31. decembar 2013. godine		<u>187</u>	<u>(187)</u>

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR i stranoj valuti za 0.4 b.p., dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 177 hiljada (31. decembar 2013. godine: za EUR 187 hiljada).

Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Depoziti kod:		
- Inostranih banaka	965	6,468
- Centralne banke	2	-
	<u>967</u>	<u>6,468</u>
Kreditni:		
- državnim organizacijama	2,733	2,282
- preduzećima	13,745	14,564
- fizičkim licima	16,005	15,629
- ostalo	441	343
Troškovi rezervisanja za gubitke po kamatnim potraživanjima	(3,380)	(3,405)
	<u>29,544</u>	<u>29,413</u>
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	300	725
	<u>30,811</u>	<u>36,606</u>

b) Rashodi kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Depoziti:		
- finansijskih institucija	166	362
- državnih organizacija	20	80
- preduzeća	708	1,569
- fizičkih lica	6,223	11,878
Obaveze po kreditima i ostalim pozajmicama:		
- finansijskih institucija	1,139	1,319
- državnih organizacija	16	151
	<u>8,272</u>	<u>15,359</u>

6. TROŠKOVI OBEZVREĐENJA I REZERVISANJA

a) Knjiženja (u korist prihoda)/na teret rashoda, neto

Ispravke vrijednosti/Rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) za:

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Kreditne gubitke	7,461	7,456
Potraživanja po protestovanim garancijama	150	497
Gubitke po vabilansnim stavkama	76	(1,287)
Forfeting	875	(481)
Rezervisanja po osnovu sudskih postupaka	-	5
Ostala rezervisanja po osnovu ostale aktive	243	38
Rezervisanja za ostale obaveze	733	-
	<u>9,538</u>	<u>6,228</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

6. TROŠKOVI OBEZVREĐENJA I REZERVISANJA

b) Promjene na računima ispravke vrijednosti i rezervisanja:

	Novčana sredstva (Napomena 13.)	Kreditni (Napomena 15.)	Protestovane garancije (Napomena 15.)	Kamate (Napomena 15.)	Forfeting (Napomena 15.)	Ostala aktiva (Napomene 15. i 20.)	Beneficije zaposlenima (Napomena 23.)	Vanbilansna evidencija (Napomena 23.)	Ostale obaveze (Napomena 23.)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	-	46,564	515	5,380	905	18,400	1,852	985	1,254	75,855
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	-	7,461	150	3,380	875	243	737	76	733	13,655
Otpisi ispravke vrijednosti	-	(11,395)	(142)	(3,545)	(1)	(507)	-	-	(82)	(15,672)
Isplate	-	-	-	-	-	-	(673)	-	(760)	(1,433)
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Prenosi	43	-	-	-	-	(43)	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	43	42,630	523	5,215	1,779	18,093	1,916	1,062	1,145	72,406

	Novčana sredstva (Napomena 13.)	Kreditni (Napomena 15.)	Protestovane garancije (Napomena 15.)	Kamate (Napomena 15.)	Forfeting (Napomena 15.)	Ostala aktiva (Napomene 15. i 20.)	Beneficije zaposlenima (Napomena 23.)	Vanbilansna evidencija (Napomena 23.)	Ostale obaveze (Napomena 23.)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2013. godine	-	22,695	155	89	2,989	19,559	1,131	878	1,445	48,941
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	-	7,456	497	3,405	-	226	481	-	5	12,070
Ukidanje ispravke vrijednosti i rezervisanja	-	-	-	-	(482)	(187)	-	(1,288)	-	(1,957)
Otpisi ispravke vrijednosti	-	(7,296)	(1,149)	(1,896)	-	(1,218)	(917)	-	(200)	(12,676)
Prenosi	-	-	-	-	-	(4)	1,157	-	4	1,157
Evidentiranje rezervacija za potencijalne gubitke izdvojenih zaključno sa 31. decembrom 2012. godine	-	(22,695)	(154)	(9)	(2,989)	(1)	-	(878)	-	(26,726)
Ispravka vrijednosti potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	-	46,404	1,166	3,791	1,387	25	-	2,273	-	55,046
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	-	46,564	515	5,380	905	18,400	1,852	985	1,254	75,855

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada i provizija

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Naknade po osnovu poslova sa kreditima	1,175	1,207
Naknade po vanbilansnim poslovima	487	523
Naknade za usluge platnog prometa	8,127	8,991
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	2,934	1,784
Prihodi po osnovu forfetinga	2,160	3,244
Prihodi po osnovu kastodi poslova	213	106
Ostale naknade i provizije	1,988	1,970
	<u>17,084</u>	<u>17,825</u>

b) Rashodi naknada i provizija

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Naknade Centralnoj banci	54	54
Naknade za usluge platnog prometa	959	934
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	2,457	2,533
Naknade po osnovu primljenih kredita	17	266
Naknade za izradu master kartica	2,250	2,269
Ostale naknade i provizije	308	412
	<u>6,045</u>	<u>6,468</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Neto zarade	7,321	6,413
Porezi i doprinosi na zarade	5,238	4,984
Troškovi bonusa	1,056	1,311
Troškovi rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine	3	60
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene odmore	-	14
Naknade članovima Odbora direktora	71	64
Troškovi službenih putovanja	124	143
	<u>13,813</u>	<u>12,988</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembar	
	2014.	2013.
Troškovi zakupa	1,325	1,213
Troškovi održavanja imovine	1,357	1,373
Troškovi osiguranja	128	105
Troškovi poreza	28	28
Troškovi sponzorstva i donatorstva	204	136
Troškovi reklame	524	551
Troškovi električne energije i goriva	292	312
Troškovi reprezentacije	15	35
Troškovi prevoza	901	903
Usluge telekomunikacija i poštarine	651	761
Kancelarijski materijal	222	212
Troškovi nabavke platnih kartica	212	98
Stručne usluge	733	647
Troškovi smjestaja	35	31
Ostali troškovi	519	528
	<u>7,146</u>	<u>6,933</u>

10. OSTALI RASHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Rashod po osnovu vrednovanja hartija od vrijednosti	-	116
Ostalo	744	782
	<u>744</u>	<u>898</u>

11. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014.	2013.
Prihod po osnovu vrednovanja hartija od vrijednosti	-	547
Prihod od naplate potraživanja iz interne evidencije	2,179	1,963
Ostalo	291	218
	<u>2,470</u>	<u>2,728</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

12. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2014.	2013.
Obračunati tekući porez	-	-
Obračunati odloženi poreski prihod	61	-
	<u>61</u>	<u>-</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2014.	2013.
Usaglašavanje iznos poreza na dobit		
Dobit prije oporezivanja	3,033	6,320
Porez po stopi od 9%	273	569
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju za poreske svrhe	18	41
Iskorišćeni poreski gubici do visine oporezive dobiti	(230)	(610)
Razlika sadašnje vrijednosti po kojoj se osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja priznaju u finansijskim iskazima i prema poreskim propisima	<u>61</u>	<u>-</u>
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	<u>61</u>	<u>-</u>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	2%	0%

c) Odložene poreske obaveze

Na dan 31. decembra 2014. godine, odložene poreske obaveze u iznosu od EUR 352 hiljade (31. decembra 2013. godine: EUR 413 hiljada), odnose se na oporezive privremene razlike u poreskoj osnovi i knjigovodstvenim vrijednostima nekretnina, postrojenja i opreme.

d) Neiskorišćeni poreski gubici koji se mogu prenositi u narednom periodu:

Godina nastanka	Godina isteka	U hiljadama EUR
2010	2015	46,014
2011	2016	18,984
2012	2017	18,034
		<u>83,032</u>

Na dan 31. decembra 2014. godine, Banka nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu prenijetih poreskih gubitaka usljed neizvjesnosti da će budući oporezivi dobiti, na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti, biti raspoloživi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Gotovina u blagajni u EUR	18,257	16,757
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	840	2,341
Sredstva u procesu naplate	440	549
Žiro račun	38,460	26,181
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	30,332	31,205
Potraživanja za kamate na depozite	-	257
	<hr/>	<hr/>
Ispravka vrijednosti gotovine	(43)	-
	<hr/>	<hr/>
	88,286	77,290

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine predstavlja minimum izdvojenih depozita u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore ("Sl. list Crne Gore", br. 35/11, 22/12, 61/12, 57/13 i 52/14). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- 9.5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 8.5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9.5%.

Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Obračunatu obaveznu rezervu banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Na 25% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve Banke, Centralna banka obračunava kamatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, a plaća do osmog u mjesecu za prethodni mjesec. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Izuzetno do 31. decembra 2015. godine:

- banka može do 25 % obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora bilo koje ročnosti nakon čega banka može do 10% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dan;
- na 15% sredstava izdvojene obavezne rezerve Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule;

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	37,903	60,597
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	89,585	76,630
Potraživanja za kamatu na oročena sredstva	165	-
	<u>127,653</u>	<u>137,227</u>

Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu EUR 89,585 hiljada, najvećim dijelom se odnose na depozite oročene kod OTP Bank Plc u iznosu EUR 50,000 hiljada, na period do 92 dana, po kamatnoj stopi od 1.634% na godišnjem nivou.

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Kreditni bankama i ostalim finansijskim institucijama	1,208	340
Kreditni nefinansijskom sektoru	326,936	359,326
Kreditni Vladi i drugim budžetskim korisnicima	25,193	41,641
Kreditni fondovima	2,063	608
	<u>355,400</u>	<u>401,915</u>
Ispravka vrijednosti kredita	(42,630)	(46,564)
Neto krediti	<u>312,769</u>	<u>355,351</u>
Faktoring i forfeting	5,551	8,236
Ispravka vrijednosti faktoringa i forfetinga	(1,779)	(905)
Neto faktoring i forfeting	<u>3,772</u>	<u>7,331</u>
Potraživanja banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	991	943
Ispravka vrijednosti potraživanja po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	(523)	(515)
Neto potraživanja	<u>468</u>	<u>428</u>
Kamatna potraživanja po kreditima	9,124	9,421
Ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	(5,215)	(5,380)
Neto kamatna potraživanja	<u>3,909</u>	<u>4,041</u>
Vremenska razgraničenja i unaprijed plaćeni troškovi	1,553	1,758
Ispravka vrijednosti vremenskih razgraničenja	-	(40)
Neto vremenska razgraničenja	<u>1,553</u>	<u>1,718</u>
Vremenska razgraničenja naknada	<u>(2,213)</u>	<u>(2,315)</u>
Kreditni i potraživanja od klijenata (bruto)	372,619	422,273
Ispravka vrijednosti	(50,147)	(53,404)
Razgraničenja naknada	(2,213)	(2,315)
	<u>320,259</u>	<u>366,554</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Na dan 31. decembra 2014. godine, Banka je imala EUR 8,859 hiljada restrukturiranih kredita kojima je produžen rok otplate, EUR 2,624 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršeno smanjenje kamatne stope, EUR 10,983 hiljade restrukturiranih kredita kod kojih je izvršeno preuzimanje duga, EUR 1,569 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršeno smanjenje duga, EUR 3,658 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršeno kapitalizacija kamate, EUR 2,693 hiljade restrukturiranih kredita kod kojih je izvršena zamjena postojećeg novim kreditom i EUR 43,418 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih su izvršene pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika.

Na dan 31. decembra 2014. godine Banka je odobrila EUR 355,399 hiljade namjenskih i nenamjenskih kredita pravnim i fizičkim licima.

Pegled kredita po djelatnostima (bruto) prikazan je u narednoj tabeli:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5,106	5,840
Vađenje rude i kamena	1,294	1,527
Prerađivačka industrija	29,299	35,096
Snabdijevanje električnom energijom	168	11
Snabdijevanje vodom	2,464	3,578
Građevinarstvo	16,567	17,366
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	76,778	81,868
Saobraćaj i skladištenje	6,723	7,381
Usluge pružanja smještaja i ishrane	11,284	12,910
Informisanje i komunikacije	2,019	2,229
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	4,277	2,548
Poslovanje nekretninama	8,510	9,804
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	9,039	10,327
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2,289	2,737
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	25,248	42,513
Obrazovanje	69	103
Zdravstvo i socijalna zaštita	2,895	3,706
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	215	306
Ostale uslužne djelatnosti	770	758
Fizička lica – rezidenti	165,231	176,418
Nerezidenti	2,374	5,247
	372,619	422,273

Kratkoročni krediti nefinansijskom sektoru (privrednim društvima) u 2014. godini su najvećim dijelom odobravani za obrtna sredstva sa rokom dospijanja od 1 do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobravani na period 1 do 10 godina i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine. Kratkoročni krediti privrednim društvima su najčešće odobravani uz kamatnu stopu od 8% do 13% na godišnjem nivou, dok se kamatna stopa za dugoročne kredite kreće u rasponu od 9% do 13% na godišnjem nivou.

Kratkoročni krediti stanovništvu su u 2014. godini odobravani sa kamatom u rasponu od 11.99% do 22.99% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti stanovništvu obuhvataju kredite za kupovinu stambenih jedinica, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora, finansiranje kupovine potrošnih dobara i ostale namjene, odobreni su na period od 1 do 25 godina sa kamatnom stopom koja se kretala u rasponu od 6.4% do 8.9% plus 12m Euribor na godišnjem nivou. Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim dijelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore.

Banka je u toku 2011. godine izvršila reotkup potraživanja (forfeting) koja je tokom 2009. 2010. i 2011. godine prodala OTP banci, Budimpešta. Otkup potraživanja izvršen je u pet tranši.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

16. ULAGANJA U KAPITAL DRUGIH PRAVNIH LICA

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
<i>Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje:</i>		
- VISA	1,825	1,368
- Elektroprivreda Crne Gore	162	113
- Lutrija Crne Gore	23	23
	<u>2,010</u>	<u>1,504</u>
<i>HOV raspoložive za prodaju:</i>		
- Montenegroberza	98	98
- Lovćen osiguranje A.D., Podgorica	23	23
- SWIFT	31	25
	<u>152</u>	<u>146</u>
<i>Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala:</i>		
- Centralna depozitarna agencija A.D., Podgorica	75	38
	<u>75</u>	<u>38</u>
	<u>2,237</u>	<u>1,688</u>

17. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI KOJE SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

Na dan 31. decembra 2014. godine, hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja u ukupnom iznosu od EUR 14,280 hiljada (31. decembra 2013. godine: EUR 17,501 hiljada) odnose se na državne zapise sa rokom dospelja do februara 2015. godine uz kamatnu stopu od 0.89% do 3.69% godišnje.

Banka je procijenila da ne postoji umanjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se drže do dospelja na dan 31. decembra 2014. godine.

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Građevinski objekti	Oprema	U hiljadama EUR Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januar 2014. godine	8,095	17,807	25,902
Nove nabavke tokom godine	74	1,771	1,845
Otuđenja i rashodovanja	-	(734)	(734)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	<u>8,169</u>	<u>18,844</u>	<u>27,013</u>
Ispravka vrijednosti			
Stanje na dan 1. januar 2014. godine	1,421	10,916	12,337
Amortizacija	162	1,766	1,928
Otuđenja i rashodovanja	-	(666)	(666)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	<u>1,583</u>	<u>12,016</u>	<u>13,599</u>
Neotpisana vrijednost na dan:			
- 31. decembra 2014. godine	<u>6,586</u>	<u>6,828</u>	<u>13,414</u>
- 31. decembra 2013. godine	<u>6,674</u>	<u>6,890</u>	<u>13,564</u>

Na dan 31. decembra 2014. godine, Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Promjene na nematerijalnim sredstvima u toku 2014. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR Softveri i licence
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	10,924
Povećanja	664
Prodaja i rashodovanja	(448)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	11,140
Ispravka vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	7,849
Amortizacija	971
Prodaja i rashodovanja	(448)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	8,372
Neotpisana vrijednost na dan:	
- 31. decembra 2014. godine	<u>2,768</u>
- 31. decembra 2013. godine	<u>3,075</u>

20. OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Ostala potraživanja po naknadama i provizijama	927	889
Privremeni račun	142	108
Potraživanja po osnovu čekova	1	2
Ostala finansijska potraživanja	219	189
Plasmani iz komisionih poslova	152	362
Dati avansi	135	134
Potraživanja od kupaca	128	177
Ostala poslovna potraživanja	167	82
Unaprijed plaćeni troškovi	84	42
Stečena sredstva	1,020	-
Potraživanja po osnovu sporne aktive i ostale aktive u kašnjenju	18,243	18,168
	<u>21,218</u>	<u>20,153</u>
Ispravka vrijednosti	(18,093)	(18,360)
	<u>3,125</u>	<u>1,793</u>

Struktura ispravke vrijednosti na ostalu aktivu prikazana je u tabeli:

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Naknade i provizije	81	82
Potraživanja od Pošte Crne Gore	-	110
Potraživanja po osnovu sporne aktive	18,012	18,168
	<u>18,093</u>	<u>18,360</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

20. OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Potraživanja po osnovu sporne i ostale aktive u kašnjenju, koja su u rezervisana u iznosu EUR 18,012 hiljada na dan 31. decembra 2014 godine i iznosi EUR 18.243 hiljada uključuju:

- rezervisanje potraživanja po osnovu sudskih postupaka pokrenutih protiv bivših radnika Banke, u iznosu od EUR 6,223 hiljade;
- rezervisanje potraživanja po osnovu obračunatih, neplaćenih naknada od komitenta Vektra Montenegro d.o.o., Podgorica protiv kojeg je pokrenut stečajni postupak, u iznosu od EUR 1,704 hiljade,
- rezervisanje nenaplativih potraživanja po osnovu naknada iz platnog prometa, provizija, mjenica, čekova, elektronskog bankarstva, kartica i sl. u iznosu od EUR 2,996 hiljada;
- rezervisanje ostalih potraživanja priznatih bez osnova u tekućoj i prethodnim godinama i naknadno identifikovanih obaveza Banke, u iznosu od EUR 5,528 hiljada;
- ostala nenaplativa potraživanja, u iznosu od EUR 1,792 hiljade.

Na dan 31. decembra 2014. godine Banka ima sredstva stečena po osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kompanije Mjesovito A.D., Herceg Novi ukupne površine 772 m² u Herceg Hovom, procijenjene vrijednosti EUR 1,020 hiljada.

21. DEPOZITI BANAKA I KLIJENATA

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Depoziti po viđenju		
Banke, ostale finansijske institucije i društva	1,466	4,069
Državni i privatni fondovi	517	157
Privredna društva	96,321	79,327
Preduzetnici	1,484	2,457
Javne službe jedinica lokalne samouprave	3,440	3,746
Vlada Crne Gore	16,867	16,233
Regulatorne agencije	1,774	1,093
Nevladine i druge neprofitne organizacije	6,431	6,790
Fizička lica	140,034	126,144
Sredstva na escrow računu i ostalo	1,441	1,327
	<u>269,775</u>	<u>241,343</u>
Kratkoročni depoziti		
Banke, ostale finansijske institucije i društva	2,094	9,165
Privredna društva	14,873	17,121
Javne službe jedinica lokalne samouprave	202	171
Vlada Crne Gore	297	254
Nevladine i druge neprofitne organizacije	122	827
Fizička lica	156,010	209,625
Sredstva na escrow računu i ostalo	51	-
	<u>173,649</u>	<u>237,163</u>
Dugoročni depoziti		
Banke, ostale finansijske institucije i društva		50
Državni i privatni fondovi	215	214
Privredna društva	148	654
Vlada Crne Gore	-	65
Nevladine i druge neprofitne organizacije	51	-
Fizička lica	12,374	18,021
Sredstva na escrow računu i ostalo	511	-
	<u>13,299</u>	<u>19,004</u>
Obaveze za kamate	61	29
Vremenska razgraničenja	2,422	4,418
	<u>459,206</u>	<u>501,957</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

21. DEPOZITI BANAKA I KLIJENATA (nastavak)

Depoziti po viđenju fizičkih lica u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0.15% do 0.35% na godišnjem nivou. Depoziti po viđenju fizičkih lica u stranoj valuti su deponovani, uz jedinstvenu kamatnu stopu od 0.15% na godišnjem nivou.

Na depozite po viđenju privrednih društava kamatna stopa se tokom 2014. godine kretala u rasponu od 0% - 2% godišnje.

Na oročene depozite privrednih društava u EUR sa rokom dospjeća 2014. godine, obračunavala se kamata po kamatnim stopama u rasponu od 0.10% do 5% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Oročeni depoziti privrednih društava u EUR koji su deponovani tokom 2014. godine su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0.10% do 3 na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava.

Trenutno maksimalna kamatna stopa po kojoj se mogu plasirati oročeni depoziti privrednih društava bez namjene je 1,5% na period od 12 i više mjeseci, shodno trenutnoj listi uslova koja je na snazi od 06. avgusta 2014 godine.

Oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu od 0.15% do 3.1% godišnje u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava.

22. POZAJMLJENA SREDSTVA

		U hiljadama EUR	
	Valuta	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
<i>Obaveze za uzete kredite:</i>			
EFSE	EUR	-	4,000
KfW	EUR	1,508	1,957
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća Crne Gore	EUR	1,013	1,276
Vlada Crne Gore 1000+ stanova	EUR	1,331	1,331
		<u>3,852</u>	<u>8,564</u>
<i>Obaveze za obračunate kamate:</i>			
EFSE	EUR	-	31
KfW	EUR	6	5
Vlada Crne Gore 1000+ stanova	EUR	8	7
		<u>14</u>	<u>43</u>
<i>Razgraničeni troškovi naknada:</i>			
Provizije po garancijama izdatih od OTP-a		<u>(3)</u>	<u>(20)</u>
		<u>(3)</u>	<u>(20)</u>
		<u>3,863</u>	<u>8,587</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

22. POZAJMLJENA SREDSTVA (nastavak)

	<u>Iznos kredita u hiljadama EUR</u>	<u>Datum puštanja kredita u tečaj</u>	<u>Rok dospijeća</u>	<u>Kamatna stopa na godišnjem nivou</u>
KfW	1,412	06/2008	06/2018	Euribor+2.3%
KfW	<u>96</u>	07/2008	12/2015	Euribor+1.305%
Ukupno	<u><u>1,508</u></u>			

Kreditni primljeni od Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća u iznosu od EUR 1,013 hiljada odnose se na dugoročne kredite, sa rokom vraćanja od tri do osam godina, uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 7% na godišnjem nivou.

Uzeti krediti od Ministarstva finansija i Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore u iznosu od EUR 1,331 hiljade odnose se na kredite po osnovu Projekta "1000+" za odobravanje stambenih kredita socijalno ugroženim kategorijama stanovništva, na period od 20 godina, sa grace periodom do 5 godina i uz kamatnu stopu 0.98% na godišnjem nivou.

23. REZERVE

	<u>31. decembar 2014.</u>	<u>U hiljadama EUR 31. decembar 2013.</u>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	1,062	985
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	546	543
Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore	625	646
Rezervisanja za isplate zaposlenima	745	663
Rezervisanja za sudske sporove	391	402
Rezervisanja za gubitke po osnovu operativnog rizika	750	848
Rezervisanja za gubitke po osnovu rizika zemlje	<u>4</u>	<u>4</u>
	<u><u>4,123</u></u>	<u><u>4,091</u></u>

24. OSTALE OBAVEZE

	<u>31. decembar 2014.</u>	<u>U hiljadama EUR 31. decembar 2013.</u>
Obaveze po osnovu kastodi poslova	5,816	2,008
Obaveze po komisionim poslovima	1,843	1,991
Primljeni avansi	1,483	739
Obaveze za ostale poreze	149	238
Obaveze prema dobavljačima	243	1,169
Privremeni račun	2,041	1,245
Vremenska razgraničenja i unaprijed naplaćeni prihodi	1,022	733
Obaveze za kamate i ostala pasiva	<u>249</u>	<u>169</u>
	<u><u>12,846</u></u>	<u><u>8,292</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

25. SUBORDINISANI DUG

	Iznos kredita u hiljadama EUR	Datum puštanja kredita u tečaj	Rok dospijeća	Kamatna stopa na godišnjem nivou
OTP Bank Financing Netherlands B.V	7,048	24.11.2013.	24.11.2020.	3mEuribor +5.71
	<u>7,048</u>			

26. KAPITAL

Na dan 31. decembra 2014. godine akcijski kapital Banke čini 267,705 običnih akcija (31. decembra 2013: 267,705 običnih akcije), pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 511,2919. Sve emitovane akcije su u potpunosti plaćene.

Na dan 31. decembra 2014. godine, jedini akcionar Banke je OTP Bank Plc., Budapest sa 100% udjela u kapitalu.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. decembra 2014. godine obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2014. godine bio je 15.71%.

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2014. godine, sredstava deponovana kod OTP Bank Plc, Budapest, ne odstupaju od pokazatelja ukupne izloženosti prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci i pokazatelja ukupne izloženosti prema licima povezanim sa Bankom.

Banka je u decembru 2014. godine, izvršila povraćaj subordinisanog duga u vrijednosti od 7,000 hiljada EUR, uz predhodno dobijenu saglasnost CBCG i Odluke Borda direktora, vodeći računa da prijevremena otplata kredita ne ugrožava likvidnost Banke kao i da ostali pokazatelji ne budu ugroženi kao što su koeficijent solventnosti; kapitalna ulaganja, ulaganja u nekretnine i ulaganja u osnovna sredstva, izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica, zbir velikih izloženosti, izloženosti prema licima povezanim sa bankom i dr.

26.1. Sopstvena sredstva

Prema Zakonu o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) iznos osnivačkog kapitala ne može biti manji od EUR 5 miliona. Kako je propisano Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG” br. 38/2011 i 55/2012) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi sopstvenih sredstava, kao apsolutnog i koeficijenta solventnosti, kao relativnog pokazatelja. Sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir uplaćenog akcionarskog kapitala i drugih osnovnih i dopunskih elementa sopstvenih sredstava, umanjeno za odbitne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Ukupan iznos potrebnog kapitala Banke predstavlja zbir:

- potrebnog kapitala za kreditni rizik, tržišne rizike i operativni rizik, izračunatog primjenom adekvatnih metodologija,
- potrebnog kapitala za rizik zemlje, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke Crne Gore kojim se propisuje metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala za rizik zemlje;
- potrebnog kapitala za ostale rizike, izračunatog primjenom izabranih metodologija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

26. KAPITAL (nastavak)

26.1. Sopstvena sredstva (nastavak)

Nedostajuće rezerve za kreditne gubitke u iznosu od EUR 6,048 hiljada, predstavljaju rezerve nastale na osnovu Odluke o minimalnim standardima za upravljenjem kreditnim rizikom i to po osnovu razlike vrednovanja kreditnog portfolia banke u skladu sa regulatornim zahtjevima i metodologijom koja je zasnovana na MRS 39.

Na izvještajni datum 31. decembra 2014. godine iznos nedostajućih rezervi se prikazuje kao odbitna stavka pri obračunu sopstvenih sredstava. Banka će pokriće dijela ili ukupnih nedostajućih rezervi iz dobiti ostvarene u 2014. godini prikazati tek nakon dobijanja potvrde od strane eksternog revizora. Banka će do momenta dobijanja potvrde dobiti od strane eksternog revizora, iznos nedostajućih rezervi prikazati samo kao odbitnu stavku pri izračunu osnovnog kapitala – obrazac SSB sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine.

Sopstvena sredstva Banke na dan 31. decembra 2014. godine čine:

	U hiljadama EUR 2014.
Osnovni elementi sopstvenih sredstava	
Akcijski kapital	136,876
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	6,320
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja	921
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	<u>144,117</u>
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
Gubitak iz prethodnih godina	(87,692)
Nematerijalna imovina	(2,768)
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	<u>(6,048)</u>
Ukupno odbitne stavke od osnovnog kapitala banke	<u>(96,508)</u>
Osnovni kapital	47,609
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva – subordinisani dug	7,000
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava – direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	<u>(75)</u>
Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	<u>47,572</u>
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	<u>6,963</u>
Osnovni kapital po potrebi umanjen	<u>47,572</u>
SOPSTVENA SREDSTVA	<u>54,534</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

26. KAPITAL (nastavak)

26.2. Koeficijent solventnosti Banke

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“ br. 38/2011 i 55/2012) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta solventnosti. Koeficijent solventnosti ne smije biti manji od 10%.

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

1. ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik;
2. iznosa rizikom ponderisane aktive za tržišne rizike;
3. iznosa rizikom ponderisane aktive za operativni rizik;
4. iznosa rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

Na dan 31. decembra 2014. godine, prema obračunu Banke, koeficijent solventnosti je iznosio:

	U hiljadama EUR
	2014.
Osnovni kapital	47,572
Dopunski kapital	6,963
Ponderisana bilansna aktiva	256,778
Ponderisane vanbilansne stavke	20,365
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	<u>277,143</u>
Potreban kapital za tržišne rizike	340
Potreban kapital za operativni rizik	5,841
Potreban kapital za rizik zemlje	8,145
Potreban kapital za druge rizike	<u>-</u>
Koeficijent solventnosti banke	<u><u>15.71%</u></u>

26.3. Kontrola Centralne banke Crne Gore

Kontrola Centralne banke Crne Gore

Banka je u toku 2014. godine imala pet kontrola od strane Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: CBCG) i primila tri izvještaja.

Dana 13. marta 2014. godine, Banka je primila Izvještaj, br. „P“ 03-10/1, o izvršenoj kontroli usklađenosti poslovanja Banke sa Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma u poslovanju sa klijentom – pravnim licem. Glavni nalaz u ovom izvještaju odnosi se na primjenu Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranju terorizma po pitanju čuvanja dokumentacije u periodu od 10 godina nakon prestanka poslovnog odnosa, izvršene transakcije.

Dana 09. maja 2014. godine Banka je primila Izvještaj, br. „P“ 03-22/1, o izvršenoj kontroli usklađenosti poslovanja Banke sa Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma u poslovanju sa klijentom – pravnim licem. U izvještaju nije bilo uočenih nedostataka.

Izvještajem o kontroli br. „T“ 03-38/3 od 08. decembra 2014., izvršenoj sa podacima na dan 31. avgusta 2014. godine, CBCG je konstatovala određene neusaglašenosti u poslovanju Banke koje se uglavnom odnose na neusaglašenost sa određenim zakonskim propisima i odlukama CBCG.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

27. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
<i>Garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze:</i>		
Plative garancije privrednim društvima	13,574	15,120
Činidbene garancije privrednim društvima	9,866	9,868
	<u>23,440</u>	<u>24,988</u>
<i>Sredstva obezbjeđenja:</i>		
- hipoteke	851,276	896,574
- zaloga/ostalo	1,785,846	1,865,919
- HOV	1,717	1,654
	<u>2,638,839</u>	<u>2,764,147</u>
<i>Kreditne obligacije:</i>		
- komisioni poslovi	3,006	66,059
<i>Druge vanbilansne pozicije:</i>		
- neopozive obaveze za davanje kredita	25,206	42,539
- Ostale kreditne obligacije	250	-
- neiskorišćeni dokumentarni akreditivi	688	630
- promptna prodaja deviza	56,799	100,066
- ostalo	6	36
	<u>2,748,234</u>	<u>2,998,465</u>

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG“ br. 17/2008, 44/2010 i 40/2011) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke, imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Upravni odbor ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama, na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način.

Pregled potraživanja i obaveza prema povezanim licima na dan 31. decembra 2014. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
<i>Novčana sredstva:</i>		
- OTP Bank Plc., Budapest	50,576	40,059
<i>Kredit i avansi klijentima:</i>		
- Radnici Banke	7,234	8,497
	<u>57,810</u>	<u>48,556</u>
<i>Potraživanja za naknade:</i>		
- OTP Bank Plc., Budapest	-	105
Ukupna potraživanja	<u>57,810</u>	<u>48,661</u>
<i>Obaveze prema klijentima:</i>		
- Radnici Banke	3,196	3,222
	<u>3,196</u>	<u>3,222</u>
<i>Obaveze po kreditima i kamatama:</i>		
OTP Bank Financing Netherlands B.V., the Netherlands:		
- subordinisani krediti	7,048	14,056
Ukupne obaveze	<u>10,244</u>	<u>17,278</u>
Neto potraživanja	<u>47,566</u>	<u>31,383</u>
Vanbilansna evidencija		
<i>Primljene garancije:</i>		
- OTP Bank Plc., Budapest	3,006	66,123
Ukupno vanbilansna evidencija	<u>3,006</u>	<u>66,123</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Izloženost prema licima povezanim sa Bankom iznosi ukupno EUR 7,234 hiljada (zaposleni Banke) i ne prelazi limit od 200% sopstvenih sredstava Banke.

Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim pravnim licima u toku 2014. i 2013. godine su sljedeći:

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
<i>Prihodi od kamata:</i>		
- OTP Bank Plc., Budapest	921	6,454
- Radnici Banke	590	597
	<u>1,511</u>	<u>7,051</u>
<i>Prihodi od naknada:</i>		
- OTP Bank Plc., Budapest	402	507
Ukupni prihodi	<u>1,913</u>	<u>7,558</u>
<i>Rashodi kamata:</i>		
- Radnici Banke	(57)	(106)
- OTP Bank Plc., Budapest	-	(29)
- OTP Financing Netherlands B.V., the Netherlands	(1,001)	(800)
	<u>(1,058)</u>	<u>(935)</u>
<i>Ostali rashodi:</i>		
- OTP Bank Plc., Budapest	(41)	(132)
Ukupni rashodi	<u>(1,099)</u>	<u>(1,067)</u>
Neto prihodi	<u>814</u>	<u>6,491</u>

Tokom 2014. godine, naknade isplaćene licima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima iznose EUR 1,486 hiljada (2013. godine: EUR 1,682 hiljade).

29. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

	31. decembar 2014.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
Gotovina u blagajni u eurima	18,257	16,759
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	840	2,339
Žiro račun	38,460	26,181
Korespodentni računi kod inostranih banaka	37,903	60,596
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	61,674	76,000
Ostalo	440	549
	<u>157,574</u>	<u>182,424</u>

30. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2014. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni Direkcije za pravne poslove Banke, ukupna vrijednost ovih sporova iznosi EUR 14,480 hiljada plus troškovi sudskog postupka. Navedeni iznos ne uključuje eventualne zatezne kamate koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova, s obzirom na to da rukovodstvo nije u mogućnosti da utvrdi potencijalne efekte zateznih kamata koji mogu nastati po osnovu ovih sporova do datuma izdavanja ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2014. godine****30. SUDSKI SPOROVI (nastavak)**

Banka je sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine izvršila rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u iznosu od EUR 391 hiljada. Ishod sporova u toku za koje nije izvršeno rezervisanje za sada nije moguće pouzdano procijeniti, ali mišljenje Rukovodstva i pravnog savjetnika je da se ne očekuju dodatni negativni ishodi sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske iskaze Banke.

Na dan 31. decembra 2014. godine, Banka protiv pravnih i fizičkih lica vodi 1,805 sudskih sporova u vrijednosti od EUR 75,272 hiljade.

31. USAGLAŠENOST SA POKAZATELJIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Banka je dužna da svoje poslovanje obavlja u skladu sa odredbama Zakona o bankama i podzakonskim aktima donijetim na osnovu tog Zakona.

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja, propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, na dan 31. decembra 2014. godine, je prikazana kao što slijedi:

	Propisani Limit CBCG	Ostvareni pokazatelji poslovanja na dan 31. decembra 2014.
Koeficijent solventnosti banke	min 10%	15.71%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	20.70%
Zbir velikih izloženosti	max 800 %	203.83%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci	max 20%	18.49%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	max 200%	31.75%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	0.38%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 40%	29.67%
Koeficijent likvidnosti banke	min 1%	1.56%

32. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Rukovodstvo Banke smatra da nema značajnih događaja nakon bilansa stanja koji bi uticali na finansijske iskaze za 2014. godinu ili zahtijevali posebno objelodanjivanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2014. godine

34. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine bili su:

	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
USD	0.8223	0.7256
CHF	0.8313	0.8157
GBP	1.2872	1.120

35. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Bancima su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Crnogorska komercijalna banka A.D., Podgorica;
 Adresa: 81000 Podgorica, Moskovska bb
 Matični broj: 02239108
 Telefon/Fax: +382 20 403 371; +382 20 403 243
 Broj upisa u registar: 4-0001633
 Datum osnivanja: 17. januar 1997. godine
 Opis strukture vlasništva: Akcionarsko društvo sa udjelom stranog kapitala 100%
 Opis djelatnosti: Ostalo monetarno posredovanje
 Šifra djelatnosti: 6419
 Adresa internet stranice: www.ckb.me
 Adresa elektronske pošte: info@ckb.me
 Banka ima centralu u Podgorici, 11 filijala, 13 ekspozitura i 5 šaltera na teritoriji Crne Gore.
 Broj zaposlenih na dan 31. decembra 2014. godine je 440 zaposlenih.
 Žiro račun: 510-0-40, kod Centralne Banke Crne Gore

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
Predsjednik	Barna Zsolt	09.11.1973	Balassagyarmat, Hungary	Hungary, 2094 Nagykovácsi, 6. Nagykovácsi Street
član	Gyozo Nyitrai	24.10.1970	Satoraljaujhely, Hungary	Kalocsai u 54/B 2 em.5., Post fah: 2083
član	Szabolcs Korba	26.04.1960	Nyíregyháza, Hungary	Nyíregyháza, Hungary, 1121 Budapest, Rácz Aladár u.125
član	Szabolcs Horvath	26.02.1974	Podgorica, Montenegro	Mareza bb
član	Attila Kozsik	18.07.1975	Miskolc, Hungary	Hungary, 1112 Budapest, 27 Olt Street
Glavni izvršni direktor	Szabolcs Horvath	26.02.1974	Podgorica, Montenegro	Mareza bb
Izvršni direktor ovlašten za potpisivanje	Szabolcs Horvath	26.02.1974	Podgorica, Montenegro	Mareza bb

OTP Bank Plc., Budimpešta ima 100% učešća u kapitalu Banke.

Emisije akcija i oznake emisija:

Oznaka emisije	Nominalna vrijednost akcija	Broj akcija
MECKBPRA0PG8	511,2919	267,705

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2014. godine

35. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Međunarodni identifikacioni broj redovnih akcija (ISIN): MECKBPRAOPG8.

Berza i kotacije u koju su uvrštene akcije:

<u>Naziv berze</u>	<u>Naziv kotacije</u>
Montenegroberza AD, Podgorica	CKBP

Cijena akcija na berzi:

	<u>Redovne akcije</u>	
	<u>Najniža</u>	<u>Najviša</u>
u prethodnoj godini	2.959,76	2.959,76
u tekućoj godini	2.959,76	2.959,76

Tokom 2014 godine nije bilo trgovine akcijama Banke.

Cijena akcija na početku i na kraju izvještajnog perioda:

	<u>Redovne akcije</u>	
	<u>Najniža</u>	<u>Najviša</u>
u prethodnoj godini	2.959,76	2.959,76
u tekućoj godini	2.959,76	2.959,76

Tržišna kapitalizacija je iznosila EUR 792.342 hiljada.

	<u>Neto profit po akciji</u>	<u>Odnos tržišne cijene akcije i neto profita po akciji</u>	<u>Knjigovodstvena vrijednost po akciji</u>
u prethodnoj godini	24	125 / 1	304
u tekućoj godini	12	256 / 1	316

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih izvještaja za 2013. godinu: KPMG d.o.o. Podgorica, ulica Svetlane Kane Radević 3, 81000 Podgorica.